

Північноамериканський досвід процесу кластеризації

На даний час умовно у світі виділяють три центри кластерного розвитку: північноамериканський, західноєвропейський та азійський, кожен з яких має свої особливості.

До специфічних характеристик північноамериканських кластерів відносяться:

- історично сформована політика помірною втручання уряду в процес кластерного розвитку;
- відсутність офіційних документів і структур, відповідальних за формулювання національної кластерної стратегії;
- пріоритет надається інноваційним кластерам, створеним на базі знаного університету або наукового центру і при участі галузевої сфери певного бізнесу;
- створення специфічного механізму формування кластерів на основі взаємодії університетів, уряду штатів і бізнесу;
- створення кластерів ініціюють наукові центри та університети разом з компанією-лідером;
- початковий капітал на створення кластера виділяється урядом штату, згодом залучаються кошти приватних компаній.

Мережа дослідження інноваційних систем (Innovation Systems Research Network) займається вивченням 26 кластерів у Канаді від невеликих місцевих кластерів до кластерів національного значення (автомобілебудування) у різних галузях – від високих технологій (біотехнології) до простіших (харчова промисловість), причому всі вони досліджуються за єдиною методологією.

Провідною тенденцією кластеризації сьогодні є розвиток світових інноваційних кластерів, у тому числі таких, що виходять за рамки окремих

держав - міжнародних і транскордонних. Світовий досвід становлення кластерів нового покоління у США, Японії, Швеції та інших високорозвинених країнах свідчить, що платформою, яка дозволяє ініціювати інновації для їх перетворення у перспективні продукти, а надалі - в успішні компанії, є технопарки третього покоління. При цьому ядром кластерів нового покоління стають університети, навколо яких формується пояс малих інноваційних підприємств і старт-апів.

За прогнозами експертів, ринок високотехнологічної продукції до 2030 року зросте до 10-12 трлн. доларів США, у той час як ринок сировинних ресурсів - до 1,5 трлн. доларів США.

Перші американські інноваційні кластери, такі як Силіконова долина і Великий Бостон, виникли в результаті взаємодії між приватним сектором і великими університетами, які отримували значні федеральні фінансові кошти на дослідження. В останні десятиліття агентства економічного розвитку в США та світі розробили політичні стратегії для стимулювання швидкого розвитку регіональних інноваційних кластерів. Уряди вкладають кошти в університети, державно-приватні науково-дослідні центри, підготовку кваліфікованої робочої сили, спільне використання прототипів і засобів на початковому етапі для підприємців.

У США створений кластер винного туризму Долини Напа (рис. 2.1), штат Колифорнія (Napa Valley), що містить близько 220 виноградників (загальною площею 13000 га.) та 250 підприємств винної індустрії міст Калистога, Оуквілл, Рутерфорд, Сант Хелена та Юнтвілл. Найбільш відомими виробниками кластера є МаммНапаВеллі (виробляє вина у кращих класичних традиціях), РутерфордХіллВайнери (використовує унікальну технологію виробництва вин) та КлосПегас (власник унікальної колекції марочних вин).

До кластера також входять компанії, діяльність яких пов'язана з виробництвом вина, рекламні та PR агентції, журнали, університет Каліфорнії, Інститут вина.